

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ Str. A. Muresan 10. Telefon 158. sz.	Felelős szerkesztő: TÖRÖK BÁLINT az EME főtitkára.	A lapot az EME tagjai tagsági illetmény fejében kapják. A lap megjelenik havonként egyszer.
---	---	---

Tudnivalók a mézről.

Irta: Kleisl Gyula.

A mézelőméhek által a különféle virágokról gyűjtött nektárból szervezetükkel átdolgozott, átalakított édes anyag: a méz volt kizárólag az az anyag, amivel az ember tápszereit, csemegeit édesítette, sőt magát a mézet mint csemeget élvezte. De nem csak tápláléknak, csemegének, hanem különféle betegségekben orvosságnak is használta. — A régi időkben mint időfizető eszközt is használta.

A méz nagyon keresett és értékes cikk volt mindaddig, amíg föl nem fedezték azt, hogy édesítő anyag — cukor — gyártható a cukornádból, répából. És miután a cukrot gyárilag, ehát nagy tömegben tudják előállítani, aránylag kevés költséggel, a méz utáni kereslet és vele együtt a méz értéke is romamosan fogyott a méhészkedők és az emberi egészség kárára. A valódi, hamisítatlan, tisztán kezelt és okszerűen nyert méz sokkal könnyebben emészthető táplálék és csemege, mint a gyárilag készített cukor, különösen a gyermekek és gyengégyomru felnőtt embereknek.

Tudományos vizsgálatok és gyakorlati tapasztalatokon nyugvó alapokon okulva, a nyugati államokban, de nálunk is a reggeli és oszonna asztalokról, mikor nem szándékozunk gyomrunkat megterhelni, soha se hiányzik a méz. Nem csak nint igen tápláló, kellemes ízű élelmiszert és csemeget használhatjuk, élvezhetjük, de a legkülönfélébb mézestésztákat, gyümölcsbefőtteket készíthetjük mézzel — cukor helyett használva — de mint hatásos és kellemes gyógyszer is szerepel a méz úgy belsőleg, mint külsőleg használva. Hány megrögzött köhögéssel vagy gyomorhajjal szenvedő embernek — különösen gyermekeknek — nyújtott már a méz rendszeres élvezete nagyfoku megkönnyebbülést, sőt teljes gyógyulást? Hány égési sebet okozta fájdalmat szüntetett meg az egyszerű mézzel történő bekenés.

Nefejejtsük el azonban, hogy úgy mint más egyéb táplálék és élelmiszert a mézet is hamisítják lelketlen kufárok. Természetesen az ilyen hamisított, vagy nem okszerűen nyert és kezelt méztől, illetve annak élvezetétől nem várhatunk olyan hatást, mint a valódi, okszerűen nyert és kezelt méztől, sőt, a

hamisított vagy helytelenül kezelt méz sokszor mérgező hatással is lehet szervezetünkre.

A mézelőméhek által gyűjtött és termelt valódi méz csak akkor éri el érettségi fokát, csak akkor vált igazi mézzé, amikor a méhek a sejtekbe rakott terményüket *lepecsételték*, könnyű viaszréteggel zárták le a mézet tartalmazó sejteket. Okszerű és lelkiismeretes méhész csak akkor fog a méz kipörgetéséhez, amikor a kipörgetendő kereteknek sejtszelei $\frac{1}{5}$ részben lepecsételve. Ha nyitott sejtű, tehát éretlen mézet pörgetünk, igaz, hogy könnyen kicsapódik a méz a sejtekből, de nem kell az eléggé babramunkát jelentő lefedeléssel szűdni, de mézünk nem eléggé sűrű, hanem folyékony és érthetetlenül kevés következtében lassan jegecesedik, meg is romlik, meg savanyodik.

A vásárló- és fogyasztó közönségnek tulnyomó részben a világos, majdnem vízfolyékony mézet kíván és vesz. Különösen keresik a majdnem teljesen színtelen, híg akácméz. Hogyan is kerül forgalomba a nagyon világos színű, majdnem színtelen és nagyon folyékony akácméz?

Igen gyakran nem a kaptárból, hanem a *főzőüstből* mi hamisított méz, cifrábbnál cifrább vignettékkal ellátott csinos alakú üvegekben „*Legfőbb akácméz*” elnevezéssel.

Különösen kiskaptárokkal — országos vagy egyéb kis méretű keretes kaptárral — méhészkedő azon szerencsés méhészek, akik nagy területű akácerdők vagy akác sorokkal szegélyezett nagybirtokok közelében méhészkednek, úgy mint minden méhész, arra törekszik, hogy az akácvirágzásra nagy népes családai legyenek. Ezt a célt spekulatív etetéssel érhetjük el. A nagynépeségű család csakhamar megtölti a kiskaptárak kicsiny kereteit mézzel, de azt nem lepecsételik le a méhek, mert még éretlen a méz. Miután azonban a kiskaptárakban már nincsen üres sejt, a gazdagon mézelő akácvirágról gyűjtő méhek, a méhész úgy segít magán, nehogy tévhitesség vagy kirajzásra ösztönözze méheiket, sürgősen kiszedi a mézet lepecsételetlen, tehát éretlen mézet tartalmazó kereteket, kipörgeti az ilyenkor nagyon folyékony és világos színű mézet, ami most nagyon is kényelmesen végezhető, mert a lefedelezés nincs, vagy csak nagyon kevés dolga van.

Az ily módon nyert méz világos színű, nagyon folyékony de émelyítő édes ízű, nehezen kristályosodik, de egyúttal könnyen romlandó is, mert a kelleténél több vizet tartalmaz, meg savanyodik, különösen ha meleg helyiségben van tartva.

A nagy kaptárakkal, vagy olyan kaptárakkal méhészkedő méhész, melyeknél a mézkamra tetszés szerint bővíthető — mint az újabb időkben már örömdetes módon terjedő *rákókaptárak* —, az okszerű és lelkiismeretes méhész nincs annyira kényeskedve, hogy a lepecsételetlen, tehát még éretlen mézet kipörgetse, hanem csak a legalább is $\frac{1}{5}$ részben lepecsételt teljesen érett mézet pörgetheti. Igaz, hogy így a pörgetés lassabban és fáradságosabban eszközölhető, mert a sejtek lefedelezése bizony nem valami kellemes munka és emellett idő

bló is, de az ilymódon nyert méz kifogástalan minőségű, izü, zsinü és tartósságu is.

A lelkiismeretes méhész a kipörgetett mézet nem dobja zonnal a piacra, hanem azt arra alkalmas szűrűn átszűrve, nyes bádogból készült, teljesen jól zárható bődönökbe töltve, galább 10—14 napig napsütéses helyen tartva, hogy a méz özé vegyült parányi viasztörmelékek, virágpor szemecskék, a ürésnél keletkezett apró légbuborékok a méz felszínére tva, alkalmas eszközzel eltávolítható legyen. Csak az így egtisztult, tükörfényű mézet bocsátja áruba.

Az ősz beálltával egy különleges mézfajta kerül a piacra : kasokkal méhészkedő és a vándor mézkereskedők által foralombahozott *csorgatott* és lépesméz. Az efajta méznek verése valóságos barbár és undort gerjesztő módon történik. kora tavasztól késő őszig bámulatos szorgalommal gyűjtő éhcsaládot, szorgalmuk jutalmazásául egy darab kénrud egygyújtásával keletkezett kengázzal meggyilkolják. De hogy a agyonukat féltő, halálukig védő méhek biztosan elpusztuljak, nehogy az eselleg életben maradt szerencsétlen méhek turásukkal bosszut álljanak gyilkosaikon a kasok kiürítése-or, jó hosszú időn át tarlják a leölt családot a kengáz hatá-ának kitéve, aminek szaga és lerakódása nem csak, hogy ellemetlen, szaguvá teszi a mézet, de mérgező hatása is van mézre és annak fogyasztójára is. Most már következik a méznek a kasokból való kisédedése nem mindég kifogástalan szta kézzel és szerszámokkal.

Ezután megkezdődik a méz osztályozása. A némileg vilá-os színű lépek lehetőleg nagyobb darabokba szedetnek ki és int' *lépesméz* kerül a piacra. A sötétebb színű lépeket, ez őtját még fiasítást — kukacokat, bábokat — bőven tartal-azó részekkel és az apróbb kikapart lépdarabokkal együtt gtöbbször eléggé tisztátalan edényekbe gyűjtve összegyömö-ölik, tésztaszűrőn vagy rozsdás gabonarostán kicsorgatják. okszor a kenyérsütés után még meleg sütőkemencébe helyezve, gy jobban kicsorogjon s kész az azonnal piacra dobott *csorgatottméz*.

Azt a jó magyar közmondást: „Olcsó husnak hig a leve“, y variálhatnók a mézre: „Olcsó méznek sűrű a leve... a szoktól“.

Égészségünk megóvása érdekében és hogy élvezettel, minden utógondolat nélkül fogyaszthassuk a mézet, csak ok-zerüen méhészkedőktől és lelkiismeretes és megbízható keres-edőktől vásároljunk *pergetett* és *boxesekben* termelt *lépes-ézet*.

Attól ne idegenkedjünk, ha a kereskedő vagy méhész gececesedett *ikrásmézet* kínál megvételre, mert éppen ez bizo-yítja azt, hogy valódi, hamisítatlan a méz. Ha a lelkiismeret-n kereskedő vagy méhész vízzel fölहितaná mézét, az nem g megjececesedni soha.

Aki azonban nem kívánja a jegecesedett mézet fogyaszt-ni, azon nagyon könnyen és egyszerű módon segíthet: Nem

kell egyebet tennie, mint a mézet tartalmazó edényt állítsa mintegy 40 C foknyi meleg vízfürdőbe, ahol a méz hamarosan folyékonnyá válik, kihülés után visszanyeri természetes folyakonyágát, ízét, átlátszóságát, tükröző fényét. A mesterséges vízfürdőben folyékonnyá tett méz hosszabb időn át megtartja folyakonyágát. Tulheviteni azonban nem szabad, mert a forró vízfürdő a méz aromáját csökkenti.

Érdekes adatok a méhek életéből.

Dengg Ottó fötanító után Drahovszky József.

A méhcsalád. Egy jól kifejlődött, egészséges méhcsalád egy anyából, néhány száz heréből és 40—80.000 dolgozó méhből áll. Építmény nélkül a jelzett család sulya kb. 4—8 kiló.

Az építmény. Egy dm² lépfelületnek mind a két oldalán 850—850 dolgozó sejtet vagy 510—510 heresejtet tartalmaz. Egy a lépdarab 10—12 gr-nyi tiszta viaszból áll. A sejtek magukba fogadhatnak 38,5 dkg virágport, vagy 30—35 dkg mézet. Ha a sejtek hizlaltak, akkor 40—50 dkg méz is elfér a jelzett lépdarabban.

Az építőméh. Egy építkező, dolgozóméh egyszerre 8 viasz lapocskát is termelhet. Ezeknek a lapocskáknak az együttes sulya 1,5 mg. Ezt a viaszmenntiséget egy dolgozóméh 6—7 nap alatt harmincszor tudja kitermelni, ami összesen 24 lapocskának felel meg, sulya pedig 45 mg, tehát a méh saját testsulyának a fele.

A méh sulya. Amikor a méh üres mézgyomorral kiröpi a kaptárból, testsulya csak 90 mg. Nektárral és virágpormal megterhelve pedig egész sulya 150 mg-ig emelkedhet. Eszerint 11.100 méh sulya nektár és virágpormegterhelés nélkül egy kg. A rajzóméhek kivonulásuk előtt mézhólyagjukat teleszivják mézzel. Ilyenkor már 7500 méh sulya eléri az 1 kg-ot. Egy 3 kg sulyu raj tehát hozzávetőlegesen 22.500 méhet tartalmaz, amelyek csaknem egy kg mézet visznek magukkal az anya törzstől. Minthogy a rajnak építenie is kell, az anyatörzstől elvitt egy kg méz csak néhány napig volna elegendő.

Egy hosszú ideig postán küldött raj táplálékkészlet nélkül az izgalom következtében 3—4 nap alatt elhullana dacára annak, hogy a magával vitt mézet nem kell építésre fordítania.

A raj önköltségi ára. Egy 3 kg sulyu raj értékét a következők szerint állapíthatjuk meg: a 22.500 méhegyed mindegyikének a fejlődéséhez (tehát lárvakorában) legalább 180 mg táplálékra van szüksége. Ez együttvéve 4,05 kg-ot tesz ki. Mindannyájuknak átlagos életkora 25 nap. Minden méh a jelzett idő alatt naponta 4 mg, összesen 100 mg ételmezt fogyaszt, vagyis a 22.500 méh 2,16 kg-ot. A raj tehát méhegyedeinek a fejlődésére 6,21 kg táplálékot fogyasztott. Minden 3 kg sulyu raj hozzávetőleg 1 kg mézet visz magával az utra és ezzel összesen

11 kg táplálékot fogyasztott az anyacsaládnál. Ehhez hozzá-
rúl még a rajzás ideje előtt és után tapasztalható gyűjtési
anyhaság, amely 3—13 kg mézveszteséggel jár.

A raj önköltségi ára tehát kereken 15 kg. mézre becsülhető.

A méhek tápláléka. A dolgozóméh napi táplálékszükséglete
tlag 3.5 mg-ra tehető és pedig télen a nyugalom állapotában
aponta 1.5 mg, tavasszal és nyáron a fiasítás és hordás
lejében 4.5 mg.

A here napi táplálékszükséglete ellenben átlag 14.6 mg-ra
ehető, vagyis csaknem háromszorosát teszi a dolgozóméh
tlagos napi táplálékának. Ezer herét számítva a táplálék-
zükséglet lárvakorában 480 gr, mint kifejlődött herék naponkint
4.6 gr-ot fogyasztanak, 6 heti életük alatt tehát 613.2 gr-ot.
Ezer here egész életén át eszerint 1 kg.-nál több mézet és virág-
ort fogyaszt.

A dolgozóméh mézhólyagja. Az a hólyag, amelyben a
neh a nektárt lakásába viszi, nyugalmi állapotában 14—16 mm²
rtartalmu. Azonban a körülötte levő izmok segítségével annyira
águlhat, hogy 60 mg nektárt is magábfoglalhat. A teljesen
negterhelt dolgozóméh a gyűjtésből mintegy 40 mg mézzel és
10—25 mg virággporral tér vissza otthonába. Ezt alapul véve
5.000 gyűjtési kiröpülés szükséges ahhoz, hogy a méhek 3 kg
nektárt gyűjtsenek össze, ami 1 kg méznek felel meg.

Egy méhcsalád teljesítménye. Egy erőteljes méhcsalád
napi teljesítménye egyetlen hordási napon is csodálatos ered-
ményt mutathat föl. Egy dolgozóméh minden egyes kiröpülése
alkalmával legkevesebb 200 olyan virágot keres föl, amelynek
mindegyikében legalább 2 mg nektártartalom van, hogy méz-
hólyagját legalább közepesen megtöltse. Ez a mennyiség kb.
10 mg. Ha nem nagy a távolság, amit be kell röpnie, akkor
egy óra alatt három kiröpülés mellett 600 egyes virágot kereshet
föl. Naponkint pedig 15 kiröpülés mellett mintegy 3000 egyes
virágot száll meg, melynek az eredménye napi 500 mg nektár,
vagyis 200 mg méz. Ha egy családban 15 000 gyűjtőméh van
és azok 225.000-szer röpnélhetnek ki: 45 millió virágot látogat-
hatnak meg, melynek napi eredménye 9 kg nektár, vagyis 3 kg
méz. Ha a gyűjtőméheknek legalább $\frac{1}{4}$ része egyszersmind
virággport is gyűjt: ez ö szesen 56.000 drb virággpor-gömböcske,
vagyis valamivel több, mint egy kg virággpor.

A virággpor. Planta szerint a virággpor 30 % fehérjét, átlag
8 % (később 10 %) vizet, 15 % nádcukor, 5 % keményítőt,
1 % viasszerű részeket és zsírsavakat, továbbá gyantyszerű
anyagokat és 4 % tápsót tartalmaz.

A nektár és a méz. A virágban található édeskés nedvet,
amelyet a méhek összegyűjtenek: nektárnak nevezzük. A nektár
60—90 % vizet, 40 % nád- és szőlőcukrot tartalmaz. Van benne
kevés mennyiségű dextrin, gummi stb. Különös jelentőséggel
bírnak a nektárban levő éterikus olajok nyomai, amelyek úgy
mint a virágnak, mint a méznek különös illatát adják meg. A be-
szelvényezett és teljesen beérett méz 10—25 % vizet, 70—80 %
szőlő- és gyümölcscukrot, 1—10 % nádcukrot, 10 % dextrint

(és gumit) és különböző ásványanyagokat, olajokat, virágporszészecskéket és viasznyomokat tartalmaz. A nektárban található nagyobb mennyiségű nádcukor a méh szervezetében erősen működő mirigyek fermentjei által invertcukorrá lesz átalakítva. A nektárból a víztartalom elpárolgás útján távolódik el. Így a sejtékbe rakott 3 kg nektárból egy kg érett méz lesz.

Egy liter méznek a súlya 1'39—1'45 kg. Tehát két liter méz majdnem három kg súlyu.

Hozzászólás a megfigyelőállomások felállításához

Örömmel olvasom a M. K. 11. számában a méhészet megfigyelőállomások tervét, mely felhíváshoz a következőkben bátorlakodom hozzászólni:

1. Tekintettel arra, hogy a méhészkedés eredményének egyik fő tényezője a z időjárás, nagyon kívánatos volna, ha az E. M. E. az ország minél több pontján létesítene megfigyelőállomásokat, melyek adataiból világosan kitűnne, az, hogy milyen időjárás miként befolyásolja a mézhozamot.

2. A megfigyelések helyes és pontos elvégzése céljából az erre jelentkezők közül, célszerű volna ha az E. M. E. csak azoknak adna megbízást, akik legalább 20 családdal rendelkeznek, pontos és jó eszközökkel vannak felszerelve és a megfigyeléseket lelkiismeretesen végzik, illetve erre kötelezik magukat.

3. A megfigyelők jó volna, ha jelentenék azt is, hogy mikor, miből gyűjtenek (erdő, akác, hárs, rét, stb.), melyik virág adja a vidéken a főhordást? Hány és milyen rendszerű kaputárral méhészkedik? Az eredménynél nemcsak a méz, hanem a raj és viasz is jelentendő. A családok természetes uton fejlődtek-e, vagy spekulatív beavatkozással: mint etetés, képzés, anyás rendszer, egyéb mesterséges szaporítás, stb.

4. Célszerűnek látnám, ha a főhordás idején naponta végeznék a megfigyeléseket, mivel ebben az időben az időjárás szinte óráról-órára adja vagy veszi a nektárt.

5. A megfigyelőket az E. M. E., illetve ennek irógárdája időnként utasítaná arra, hogy milyen időben mit figyeljenek meg leginkább s körlevelekkel általában ellátná minden szükséges utasítással annak a célnak az érdekében, hogy méhészeti ismereteinket minél inkább gazdagítsuk s fényt vessünk olyan dolgokra, melyek felől még bizonytalanságban vagyunk.

Én a megfigyeléseket már 16 éve végzem 5—5 naponként, főhordás alatt azonban minden nap jegyzem a csapadékot és a hőmérsékletet, így sok érdekes tapasztalatra tettem szert. Minden évnek meg van a maga érdekessége. Az 1924-29 és 34-es évek a bő csapadék és légköri viszonyok miatt jó mézélők voltak. 1935-ben sok volt az akácvirág, de a kedvezőtlen légköri viszonyok miatt, az nem mézelt jól. Itt közlök egy néhány adatot az utóbbi 6 év akác virágzásáról:

Virágzának ideje .	Időjárás :	Eredmény :
1930 évben május 23—junius 9-ig,	esős, hűvös,	közepes.
1931 évben május 21—junius 1-ig,	kevés eső, meleg.	jól mézelt.
1932 évben május 28—junius 7-ig,	zivataros, meleg,	nagyon jó.
1933 évben június 8—jun. 21 ig,	hűvös, esős,	gyenge közepes.
1934 évben május 10—máj. 22-ig,	száraz, meleg,	gyenge.
1935 évben május 27—junius 6-ig,	száraz, rekedt,	gyenge.
1936 évben	elfagyott ápr. 7-én.	nem mézelt.

Szerény véleményem szerint a pontos megfigyelések alapján készített térkép és grafikon segítségével a méhészek előre is tájékozódhatnak és e szerint állíthatják méhészetüket. A méhek tenésztetrajza is figyelhető. Esőt, hideget, zivatart, hosszú telet megérik előre.

Végül tisztelettel közlöm, hogy mindennemű megfigyeléssel készséggel állok az E. M. E. részére Vințul de sus községből.
Bognoczky József.

*

Készségesen közöljük a fenti sorokat és a megfigyelőállomások utmutatásainál tekintetbe vesszük azokat. Kérjük igen tisztelt tagtársainkat, hogy az esetleges észrevételeket e tekintetben továbbra is megtenni sziveskedjenek. Felhívásunkra a méhészeti megfigyelésekre lapzártáig a következő méhésztársak vállalkoztak:

Borbély Lajos, Sic, / Central University Library Cluj
Révai Pál, Aluftinul Máre,
Bognóczky József, Vințul de Sus,
Biró Pál, Zimandul nou,
Tamássy József, Zimbor.

Az Egyesület a szükséges jelentő lapokat és a megfigyeléssel kapcsolatos utmutatásokat december hó folyamán elkészíti és — a M. K. következő számában közölni fogja.

Kívánatos volna, hogy országrészünk minden természetalkotta vidékéről hasonló megfigyelésekre jelentkeznének, mert ezáltal jobban elérnénk a kitűzött célt: *Országrészünk méhészeti szempontból való megismerését.* A jelentkezéseket még december hó folyamán nem zárjuk le és Egyesületünk továbbra is felkéri ezért azon önként vállalkozókat, akik hajlandók volnának díjtalanul méhészeti és a méhekre fontos időjárás stb. megfigyeléseket végezni, hogy értesítsék az E. M. E. titkári hivatalát (Cluj, Strada Mureșan Andrei 10. szám) ezen szándékukról.
Szerkesztőség.

OLCSÓ KAPTÁROK. Az általánosan használt felsőkezelésű, lakodó kaptárok és bármilyen más rendszerű méh lakások készítését, ontos géppel leszabott, csinos kivitelben vállalom. — Az új egyleti Nagy és Egyleti Kicsi kaptárokat raktáron tartom és ételkötelezettség nélkül megtekinthetők. — Kérem jövő évre szükséges méhkaptárokat már most megrendelni, mert ha egyszerre nagyobb tömeg kerül az üzemembe feldolgozásra **30 százalékkal olcsóbban** tudom elkészíteni az igen tisztelt méhésztársaknak. — Kaptárok 100 leitől 400 leig a legszebb kivitelben. — Állást cserélek kaptárral napi áron. Gépen leszabott **csapozott** eretek, házi összeszerelésre Egyleti Nagy és Egyleti Kis nagy kaptáron raktárról szállítok darabonként 3—4 lejért. **Várady Béla, kaptárkészítő üze me. Cluj. Strada Regimentul 83. inf. 4. szám.**

Méhlegelő kérdéséhez.

Egy méhgazdaság rentábilis megalapozásához szükségünk van, jó méhlegelőre, könnyen kezelhető méhlakásokban egészséges méhcsaládokra és hozzáértő ügyes méhészre. Jó méh lakásaink már vannak, kerül hozzá ügyes méhész is, csak egy hiányzik még hozzá, a jó méhlegelő.

Sajnos, ez a nagyon fontos kérdés még megoldásra vár.

Kedves Méhésztársak! A méhlegelő kérdést azzal a gondolattal nem lehet közmegelegedésre megoldani, hogy vándorolni megyünk, Mert végeredményben minden méhész vagy méhesgazda nem viheti el méhét, Isten tudja hová, a lakóhelyétől. A méhlegelő megoldását úgy kell rendezni, hogy egy-egy község méhészei a méhük röpkörzetén belül közösen megegyezéssel mindent kövessenek el úgy a kultur mint vadon élő mézelő növények, fák és bokrok szaporítása érdekében. A méhésznek ismernie kell a határa talajviszonyait Tömegesebben előforduló mézelő növények életét, virágzási idejét, Ismernie kell az időjárás viszonyait. Ezek az ismeretek nagyban elsősegítik méhészeti fogásaiban és sikerében. Szántófölddel rendelkező méhészeknek tanácsos, az évközi hordástanal időszakot mesterségesen vetett oly növényekkel pótolni melyek hasznos voltak mellett mézelnek is. Kora tavasszal gyümölcs és akácfák közötti idősakra vethető méhlegelőne biborhere, őszi repce, vagy facélia. A két előbbi vetési idej szeptember hó, a facéliát késő ősszel kell kiszórni, úgy, hogy az csak tavasszal keljen ki. Ez a három növény alkalmas akácelőtti tömeges méhlegelő létesítéséhez. Előnyük a biborhere és repcének az, hogy már május végén, június elejé beérnek és a helyük még bevethető ugyancsak mézelő pohárkával, szegesborsóval, kékpofokával (*Dracocephalum*), vagy facéliával. Az itt felsorolt móddal ugyanazon területről ki-beért növénytermést és két gazdag mézszüretet vehetünk le.

Márciusban elvetett fehér és fekete mustár is az aká után fog 3-4 hetes jó méhlegelőt adni. Ahol a tisztas fű nincs meghonosodva napraforgóval, facéliával, vagy pohárkával lehet pótolni. Az őszi vetésű facélia is olyan korán beérle a magját, hogy még ugyanazon évben, ha a talaját a facéliaszár learatása után jól beboronálják, a kipergett magvak kikeletnek és egy jó nyárvégi méhlegelőt adnak.

Nem osztozom azon méhésztárs nézetével, aki azt állítja, hogy nem érdemes 1-2 tő mézelő virágot vagy bokrot ültetni. Sőt méhésznek virágos kertjében csak mézelő virágot kellene megtenni. Nem szabad e tekintetben önzőnek lenni, hadd jöjjön a más méhéje is rája, az enyém is mén máshová. Fontos, hogy egy-egy tő virágültetéssel elősegítettük egy fiatal méhvilágrajöltét.

Akinek helye van a kertjében, kedves foglalkozás egy mézelő növény kísérleti telep beállítása a legjobb fajok egy-egy kis ágyás.

Vadon élő mézelők legjobbjai közül a következőket ajánlom meghonosításra.

Szántóföldekre: Tarló-tisztesfű, vadrepce, buzavirág, pipacs.

Száraz természetű talajokra: Réti zsálya, muskotály zsálya, sztrák zsálya, erdei zsálya, szerecsen zsálya, enyves zsálya, gygyószisz, mezei atracél, kakukfű, fehér pemete, vadpemete, szarvas kerep, hegyi szapuka, ökörfark koró, vad len, csinos kerep, szurokszagu fű, baltacim, hasznos-tisztesfű, mezei tisztesfű, pongyola pitypang, martilapu, székfű.

Nedves természetű talajra: Fehér vagy kuszóhere, svéd here, fehér árvacsalán, fekete nadálytő, süpedéki tisztesfű, keszegtyűke, infű, lánkfű, nagy golyaorr, vad verbena, keskenylevelű kerep, kerek repkény, veronikafű, korai törpe árvacsalán, erdei vagy lómenta, szürke acat, panoniai acat, zöld menta, méja kút mácsonya, tövises iglic.

Vizenyős mocsaras helyekre: Mocsári kerep, mocsári nagy és kis gólyahir, mocsári nefelejts, mocsári füzike, szőrösödő füzike, vizimenta, vidra elecke, őrvény gyökér, piros füzike, árva sás nőszirm, réli füzény, vizi boglárka.

Gidres-gödrös helyek föld és homok tányák növényei: Árva somkoró, fehér somkoró, gyöngyajak, hubám here, zamár tövis félék, fehérmályva, erdei málya, bojtorján, fekete peszérce (árva csalán), törpe bodza, tüdőfű, bárány pirosító, imolya buzavirág, vadsáfrány, méhfű (Mellissa), mezei kátrány, erdei mácsonya, fogaslevelű fű, ezerjófű, piros kenderkefű, beléndekfű, arany gerepcsin, pemete félék, stb.

Az itt felsoroltak nagyobb részt gyomnövények, de sok van közöttük amelyik értékes takarmány is. Nem kell megijedni álluk mert ezek nélkül méhészetünk nem virágozhatik, és különben is nincs az a káros valami amelynek hasznos háttere ne volna.

Zimándul-nou 1936.

Biró Pál.

Mézpergető gépek

minden nagyságban,

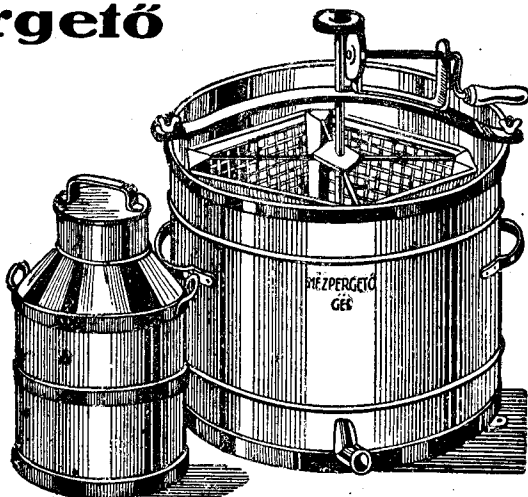
mézesbödönök, mézszűrők állandóan kaphatók

Zeiler József

bádogosnál

CLUJ

Astoria-szálló mellett.

Leveles Láda

Kedves Barátom!*

A *Méhészeti Közlöny* szives elküldéseért, fogadjátok hála köszönetemet. Nagy érdeklődéssel és igaz földihez illő szeretettel olvastam el annak tartalmát. Köszönöm a köpenyes kaptár ismertetéséről közölt cikket is. Szívből örvendek, hogy ottani lelkes szakembereink, szakítva a centiméterekkel vivő áldatlan régi harcokkal, erélyes vágással, megállapodtak a ottani viszonyaitoknak megfelelő *egységes* keretméretben.

Bár mi is ott tartanánk már, hogy legalább szélességbe egységes méretet érjünk el! A tél folyamán újból megpendtem ezt az eszmét. A Ti üdvös döntésetek példaként szolgálhat, személyi kérdésekben hadakozó méhésztáborainknak. Sajnos az elmúlt évtizedek kemény vitái, megakadályozták az egységes keretméret kialakulását. Remélem, hogy a köpenyes kaptárról sikerül nálunk is sok kérdést közmegegyezéssel megoldani és a kaptárrendszerben is elérünk majd idővel együnetetiséget.

A köpenyes kaptárt főként azoknak ajánlom, kik szabadban telettetik méheiket, vagy azoknak, kik béleltfalú kaptárt készíttetnek, mert a kaptár sokkal olcsóbb lesz!

Német munkámból közkívánatra a tél folyamán egy magyar kivonatot állítok össze, de sajnos csak litografárva tudom kiadni, az ábrákat a nyomdában készíttettem el. Szives üdvözléssel, igaz hívek:

Budapest.

pávai Mátyás Sándor

Tisztelt Szerkesztőség!

Hoz-e hasznót a műraj? Olvasom az 1936. évi 11. számból. A cikk egy kérdésre nem felel és pedig: Hol, milyen legelő viszonyok között érte el a kimutatott eredményt? E nélkül a különösen érdekes cikk nem teljes. Feltételezhető azonban, hogy a legelő elsőrangú volt.

A cikk e nélkül általánosítható jellegűnek néz ki és soha gyakorlatlan méhészt, aki rossz legelő viszonyok között működik, nem éri el a várt eredményt.

Általában méhészeti irodalmunk, különösen a külföldiek tekintetben nem disztíngvál s így sok baj származik belőle. Az egyes kaptárak ismertetése például annyira általánosítható közlésekkel teljes, hogy könnyen kiolvasható belőle universal jellege. Ilyen kaptár pedig nincs.

Brasov.

Tisztelettel:
K. Bogdán Géza

* Örömmel közöljük p. Mátyás Sándornak a szerkesztőnkhez intézett de tulajdonképen az erdélyi méhészeknek szóló elismerő sorokat.

Egyleti élet

MEGHIVÓ.

A Transsylvania Méhész Egyesület igazgató választmánya október 31-én, december hó 5-én, szombaton délután fél 4 órakor összejön, az egylet A. Muresan utca 10. szám alatt lévő titkári hivatalában rendes ülést tart, amelyre a választmány Tisztelt tagjait ez uton van szerencsénk meghívni.

Cluj, 1936. november 26.

Az E. M. E. Elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Méhészeti megfigyelő állomások létesítése.
2. Közgyűlés idejének kitzzése.
3. Jelentés a telep állapotáról.
4. Jelentés a tagmozgalomról.
5. Ülés napjáig érkezett tárgyak.
6. Esetleges indítványok.

Felhívás az E. M. E. hátrálékos tagjaihoz.

Könyveinket átvizsgálva látjuk, hogy az egyleti tagoknak egy része a tagdíjakkal november hó végén még mindig hátrálékban van. Az egyesület csak úgy tud megfelní hivatásának, ha a tagok a vállalt kötelezettségüknek eleget tesznek. Mi nagygar méhészek Ardealban kevesen vagyunk. Ezért a vállalt kötelezettségünket pontosan kell teljesítsük ha azt akarjuk, hogy intézményeinket fenn tudjuk tartani. A mai körülmények között, amikor a nyomdai költségek oly horribilisan magasak, apunkat e Méhészeti Közlönyt csak úgy tudjuk megfelelő teredelemben havonként megjelentetni, ha a tagok a vállalt kötelezettségüknek eleget tesznek.

Egy összeállítást készítettünk a hátrálékos tagjainkról, amely szerint:

932—33—34—35—36. évekről	tagdíj	hátrálékban	van	6	tag
933—34—35—36.	"	"	"	4	"
934—35—36.	"	"	"	23	"
935—36.	"	"	"	53	"
936.	évről	tagdíjával	hátrálékban	van	98 tag.

A fenti kimutatásból láthatjuk, hogy 184 tagunk hátrálékban van. Azoknak is egy része hosszú időre visszamenőleg. Vannak a hátrálékos tagok között bizonyára olyanok, akiknek anyagi megterhelést jelent az évi 100 Lei tagdíj befizetési kötelezettség, de vannak, akik csak felületességből hanyagolják a vállalt kötelezettség teljesítését. Aki anyagi körülményei miatt nem bírja a tagdíj rendes fizetését, helyesen cselekszik, ha kéri a fizetési haladékot, vagy a részletben való törlesztést, de semmi esetre se hagyja szó nélkül az egylet megkeresését. Aki pedig bírja fizetni, azt kérjük, hogy fizesse rendszeresen a tagdíjat és ha alkalmatlanságot okoz az összeg postára való felidása, akkor sziveskedjék a vállalt kötelezettségnek 5 évre előre eleget tenni.

Sürgős felhívás és kérelem tagjainkhoz.

Tagjaink számát minden esztendőben gyarapítani szoktunk kisebb-nagyobb alkalmi taggyűjtő akciókkal. Ez évben is végrehajtottuk taggyűjtő akciónkat mindezek dacára mégis oly kevesen vagyunk, hogy az egyesület kiadásainak fedezéséhez szükséges összeget a tagdíjakból alig tudjuk fedezni.

Kérjük ezért Kedves Tagtársainkat, hogy szíveskedjenek összes ismerős méhésztársaikat felkeresni és felhívni az E. M. E. tagjai sorába való belépésre. Elvégre minden magyar méhésztestvérünknek az E. M. E.-ben van a helye. Minden tagtársunknak erkölcsi kötelessége minden rendelkezésére álló eszközzel támogatni az E. M. E.-t. Ez a legkevesebb amit Tisztelt Tagtársainktól kérhetünk és kérünk is.

Méhésztársi üdvözléte

E. M. E. Elnöksége.

Különfélék

Kedves méhésztársainknak Boldog Karácsonyi ünnepeket kívánunk!

Ingyen kapja a Méhészeti Közlönyt a folyó év december hónapjában, aki ez év folyamán belép az EME tagjai sorába. A befizetendő 100 lei tagdíjat 1937 évre számítja az egyesület. **Az E. M. E. által megállapított kis és nagy kaptár műhelyrajza — a kaptár természetes nagyságában — drb.-ként 50-50 Leiert megrendelhető az egyesületnél az összeg beküldésével mellet.**

Méz és viasz árai. Cluj környékén a méz ára nagyjában 35—38 L., kicsinyben 40—48 L., a viasz ára 140—170 L. A mülép ára 240—260 L. — A viaszt 30 % ellenében dolgozzák fel.

Olcsóbb lett a Gál Imre tollából megjelent „A Méhgazdaság üzemtena” c. munka. Az E. M. E. az eredeti 480 leies helyett eddig is 240 leiert adta tagjainak, most a szerző 180 leire engedte le a könyv árát. A 180 lei és 14 lei postai portó beküldése ellenében készséggel küldi meg az egyesület a munkát. Ajánlva az ajánlási díj (10 lei) is beküldendő.

Apróhirdetések

Méhészifju, gödöllői szakiskolai bizonyítvánnyal, előzőleg is szerzett gyakorlati tudással alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 70

Méhlegelő c. feljavításához facsemetét, diszcserjét, évelő virágot, magot. Virág és konyhakerti, szántó és szabadföldi mézelők legjobbjaival vetőmagot bármilyen talajra kellő utasítással olcsón szállít **Biró István** Zimandul-nou. Jud. Arad. 50

Bénessy Károly: „Gyakorló méhészek könyve” című szakmunka nélkülözhetetlen tanácsadó kezdő és haladó mészeknek egyaránt. Az értékű könyv ára 100 L., tehát 2 kg. méz, vagy 1/2 kg. mülép árából beszerezhető. Ajánlott postai küldés céljára az áron kívül még 15 L. mellekelendő. **Cim Bénessy Károly Sándominic, Jud. Ciuc.** 71